

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОЕ, ОС, ОФ, ИР)

30. јануар 2014.

Напомене. Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају заједно предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

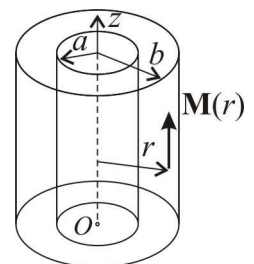
Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.			Укупно

ПИТАЊА

1. Одредити коефицијенте потенцијала веома дугачког правога коаксијалног кабла, унутрашњег полупречника a и спољашњег полупречника b , са ваздушним диелектриком. За референтно тело усвојити коаксијални цилиндар полупречника $c > b$.

2. У дугачком шупљем ваљку од феромагнетика, унутрашњег полупречника a и спољашњег полупречника b , приказаном на слици, познат је вектор магнетизације $\mathbf{M}(r) = M_0(r/b)\mathbf{i}_z$, где је M_0 скаларна константа. Одредити расподелу Амперових струја ваљка. Околна средина је ваздух.

3. Написати исказ Поинтингове теореме, у временском домену, за изотропну линеарну хомогену средину параметара σ , ϵ и μ . Користити само векторе поља $\mathbf{E}$ и $\mathbf{H}$. Објаснити значење појединих чланова.

4. (a) Полазећи од Максвелових једначина, у комплексном облику, у средини параметара σ , ϵ и μ , увести комплексну пермитивност, $\underline{\epsilon}$. (б) По аналогији са фазним коефицијентом у непроводним срединама увести комплексни коефицијент простирања. (в) Полазећи од претходног израза извести изразе за коефицијент слабљења и фазни коефицијент у случају средине која је, на учестаности f , добар (али несавршен) диелектрик.

(a)	(б)	(в)
-----	-----	-----

5. За простопериодичан вектор чији је комплексни представник дат изразом $\underline{\mathbf{A}} = (2\mathbf{i}_x + \mathbf{i}_y) + j(\mathbf{i}_x - 2\mathbf{i}_y)$ израчунати (a) минимални интензитет и (б) максимални интензитет. (в) Како је поларизован овај вектор? Одговор образложити.

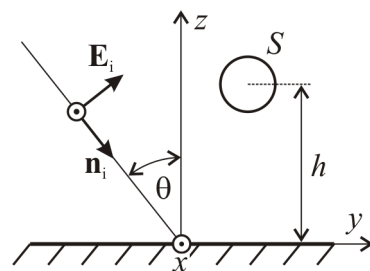
(a)	(б)	(в)
-----	-----	-----

6. Цилиндрични проводник, полупречника попречног пресека a , начињен је од немагнетског материјала специфичне проводности σ . Одредити средњу снагу Џулових губитака, по метру дужине проводника, на учестаности f на којој је изражен површински ефекат. Позната је ефективна вредност тангенцијалне компоненте вектора јачине магнетског поља на површи проводника, H_t .

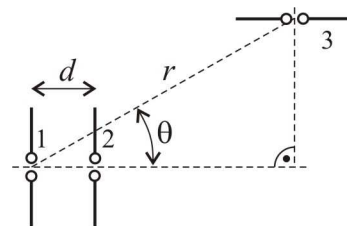
--

ЗАДАЦИ

1. Инцидентни паралелно поларизован TEM талас, непознате ефективне вредности електричног поља E и учестаности $f = 500 \text{ MHz}$, наилази из вакуума нормално на бесконачну савршено проводну раван, под углом $\theta = 30^\circ$ у односу на нормалу на раван. У вакууму је постављена танка жичана контура површине $S = 2 \text{ cm}^2$. Површ контуре лежи у равни инциденције, а центар контуре је на висини $h = 0,2 \text{ m}$ изнад равни, као на слици. Услед резултантног поља, у контури постоји индукована електромоторна сила ефективне вредности $\epsilon_{\text{ind}} = 3,5 \text{ mV}$. Израчунати ефективне вредности (a) електричног поља инцидентног таласа, E , и (б) резултантног електричног поља у вакууму, на висини h изнад равни, E_{rez} .

2. Три полуталасна дипола (1, 2 и 3) постављена су у ваздуху, тако да леже и истој равни. Диполи 1 и 2 постављени су вертикално, на истој висини и на растојању $d = 0,3 \text{ m}$, а напајају се простопериодичним струјама истих учестаности $f = 900 \text{ MHz}$, истих ефективних вредности $I = 2,5 \text{ A}$ и непознатих фаза. Пријемни полуталасни дипол (3) постављен је хоризонтално, као на слици, при чему је $r = 750 \text{ m}$ растојање између дипола 1 и 3, а $\theta = 35^\circ$. (a) Полазећи од израза за далеко поље дипола одредити израз за ефективну вредност резултантног електричног поља на месту пријемног дипола. (б) Израчунати потребну фазну разлику струја напајања дипола 2 и 1, δ , да би ефективна вредност електромоторне силе индуковане у пријемном диполу била максимална, као и ту ефективну вредност, ϵ_{ind} .

Напомена: у цилиндричном координатном систему је

$$\text{rot } \mathbf{A} = \left(\frac{1}{r} \frac{\partial A_z}{\partial \phi} - \frac{\partial A_\phi}{\partial z} \right) \mathbf{i}_r + \left(\frac{\partial A_r}{\partial z} - \frac{\partial A_z}{\partial r} \right) \mathbf{i}_\phi + \frac{1}{r} \left(\frac{\partial}{\partial r} (r A_\phi) - \frac{\partial A_r}{\partial \phi} \right) \mathbf{i}_z.$$

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОЕ, ОС, ОФ, ИР),
ОДРЖАНОГ 30. ЈАНУАРА 2014. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. $a_{11} = \frac{\ln \frac{c}{a}}{2\pi\epsilon_0}$, $a_{12} = \frac{\ln \frac{c}{b}}{2\pi\epsilon_0} = a_{21} = a_{22}$.
2. $\mathbf{J}_A = -\frac{M_0}{b} \mathbf{i}_\phi$, $\mathbf{J}_{sA}(r=a) = -M_0 \frac{a}{b} \mathbf{i}_\phi$, $\mathbf{J}_{sA}(r=b) = M_0 \mathbf{i}_\phi$.
3. $p_{\text{gen}}(t) = \int_V \sigma E^2 dv + \frac{\partial}{\partial t} \int_V \left(\frac{1}{2} \epsilon E^2 + \frac{1}{2} \mu H^2 \right) dv + \oint_S (\mathbf{E} \times \mathbf{H}) \cdot d\mathbf{S} = 0$.
4. (a) $\text{rot } \underline{\mathbf{H}} = \sigma \underline{\mathbf{E}} + j\omega \epsilon \underline{\mathbf{E}} = j\omega \left(\epsilon + \frac{\sigma}{j\omega} \right) \underline{\mathbf{E}} = j\omega \underline{\epsilon} \underline{\mathbf{E}}$. (б) $\underline{\gamma} = j\omega \sqrt{\underline{\epsilon} \mu} = \alpha + j\beta$. (в) $\alpha = \frac{\sigma}{2} \sqrt{\frac{\mu}{\epsilon}}$, $\beta = 2\pi f \sqrt{\epsilon \mu}$.
5. (a) $A_{\text{min}} = \sqrt{10}$. (б) $A_{\text{max}} = \sqrt{10}$. (в) Вектор је кружно поларизован ($A_{\text{max}} = A_{\text{min}}$).
6. $\frac{P_j}{1\text{m}} = \sqrt{\frac{\pi \mu_0 f}{\sigma}} H_t^2 2\pi a$.

ЗАДАЦИ

1. (a) $E = 3,5 \frac{\text{V}}{\text{m}}$, (b) $E_{\text{rez}} = 5,9 \frac{\text{V}}{\text{m}}$.
2. $E_{\text{rez}} = \frac{Z_0}{\pi} I \frac{F_1}{r} \left| \cos \frac{\beta d \cos \theta + \delta}{2} \right|$, $Z = \sqrt{\frac{\mu_0}{\epsilon_0}}$, $\beta = 2\pi f \sqrt{\mu_0 \epsilon_0}$, $F_1 = \frac{\cos \left(\frac{\pi}{2} \sin \theta \right)}{\cos \theta}$.
 (б) $\delta = 2\pi - \beta d \cos \theta = 0,525\pi$, $\epsilon_{\text{ind}} = \frac{2}{\beta} \frac{Z_0}{\pi} I \frac{F_1}{r} \frac{\cos \left(\frac{\pi}{2} \cos \theta \right)}{\sin \theta} \approx 15,72 \text{ mV}$.

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 6. ФЕБРУАРА У 14:30 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ, У СОБИ 63, ЈЕ 6. ФЕБРУАРА ОД 14:30 ДО 15:00 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика